

مجموعه مقالات

اسفندماه ۱۳۹۸

دانشگاه آزاد اسلامی

رؤیای آرامش در لیبی

الحمد لله

انديشكده راهبردي تبين

مجموعه گزارش راهبردي

رؤيای آرامش در لیبی

وبگاه انديشكده : www.Tabyincenter.ir

نشانی : تهران، اقدسيه، خيابان شهيد موحد دانش، خيابان نسترن، پلاك ۳۲، واحد ۱۱

كد پستی : ۱۹۵۷۶۶۴۷۳۱

تلفن : ۲۶۱۵۳۳۲۹

نمبر : ۸۹۷۷۱۹۶۴

فهرست

۶	مقدمه
۶	شروع جنگ داخلی
۷	تشدید بحران
۸	تلاش جهانی برای برقراری صلح
۹	سرانجام بحران

مقدمه

مردم لیبی انتظار داشتند با سرنگونی دیکتاتوری معمر قذافی بتوانند برای خود و فرزندان‌شان صلح، پیشرفت، آرامش و آزادی را به وجود بیاورند اما با وجود دخالت‌های خارجی و تحریک عوامل داخلی این خواست مردم لیبی رویایی بیش نیست .

نزدیک به ۸ سال از سرنگونی و مرگ فلاکت بار معمر قذافی می‌گذرد اما مردم لیبی نه تنها چیزی عایدشان نشده، بلکه همان امنیت دوران قذافی را هم از دست داده‌اند و کشورشان درگیر بحران گروه‌های تروریستی و تندرو نظیر القاعده و داعش و بدتر از آن درگیر یک جنگ فرسایشی داخلی شده است.

شروع جنگ داخلی

مردم لیبی در انتخابات سال ۲۰۱۲ و در نخستین رأی‌گیری دوران پسا قذافی، نمایندگان نهادی را با نام کنگره ملی لیبی برگزیدند، و خواهان اجرای قوانین اسلامی بودند. ناکارآمدی کنگره لیبی در اداره کشور، فقدان یک ارتش و پلیس متحد و گسترش ناامنی سبب شد تا زمینه برای ظهور یک فرد نظامی قدرتمند به اسم خلیفه حفتر فراهم شود . در سال ۲۰۱۴ و زمانی که دیگر شهرهای مهم لیبی همچون بنغازی درگیر قدرت گرفتن برخی گروه‌های تندروی اسلامی بود و ضعف کنگره ملی در اداره کشور علنی شده بود، ژنرال حفتر در یک سخنرانی تلویزیونی علیه کنگره ملی کودتا کرد و در ادامه با حمایت برخی نمایندگان کنگره ملی لیبی و به بهانه مبارزه با گروه‌های اسلام‌گرای افراطی، اقدام نظامی برضد کنگره ملی لیبی موسوم به عملیات

کرامت را آغاز کرد.

ژنرال حفتر با وجود برگزاری انتخابات پارلمانی و به رسمیت شناختن دولت لیبی به ریاست "فائز السراج" از سوی نهادهای بین المللی و اغلب کشورهای دنیا این پارلمان را به رسمیت نشناخت و در مقابل به حمایت از دولتی خودخوانده در شرق لیبی پرداخت.

تشدید بحران

عاملی که به جنگ داخلی لیبی دامن می‌زند و مانع اتمام آن از طریق صلح و گفت‌وگو می‌شود، رقابت قدرت‌های منطقه‌ای و بین المللی است. لیبی به واسطه موقعیت جغرافیایی خود و دارا بودن منابع عظیم نفتی همواره مورد توجه بوده است. مصر، اردن، روسیه و امارات متحده عربی از ژنرال حفتر حمایت کرده و ترکیه، قطر و سازمان ملل هم دولت وفاق ملی به رهبری فائز السراج را به رسمیت می‌شناسند و از آن حمایت می‌کنند. ورود ترکیه و امارات به بحران لیبی به علت تلاش این دو کشور جهت نقش آفرینی و سعی در کسب منافع بیشتر در خاورمیانه است. ترکیه تمام تلاش خود را برای حفظ متحد اخوانی نو ظهور خود به کار می‌برد و امارات هم در پی منافع سیاسی خود و ضربه به جبهه اخوان است، در واقع آنان سعی دارند وزن بیشتری در اتفاقات رخ داده در این کشور نفتی شمال آفریقا داشته باشند.

تلاش جهانی برای برقراری صلح

هم اکنون اجماعی بین قدرت‌های بزرگ و کشورهای درگیر برای پایان دادن به بحران وجود دارد. روسیه، اتحادیه اروپا و در رأس آن فرانسه و آلمان و کشورهای مهم منطقه‌ای مثل مصر و ترکیه از ایجاد توافق بین خلیفه حفتر و فائز السراج استقبال می‌کنند.

لیبی به واسطه جایگاه جغرافیایی خود پتانسیل بالایی برای فعالیت‌های تروریستی دارد و منطقه جدید مورد علاقه داعش پس از سوریه و عراق بوده است. به‌ویژه که با طول شدن جنگ لیبی، این کشور می‌تواند به پایگاهی برای گروه‌های تروریستی تبدیل شود و با توجه به موقعیت جغرافیایی لیبی، این گروه‌های تروریستی می‌توانند از این کشور اقدامات خود را به سراسر آفریقا و اروپا گسترش دهند. یکی از دلایل تلاش‌های اتحادیه اروپا و روسیه برای امضاء و تداوم آتش بس و پس از آن برقراری صلح است.

سپس گفت و گوی سیاسی برای قرارداد صلح بین طرفین در برلین مورد مذکور می‌باشد، اگرچه ممکن است خلیفه حفتر در آینده‌ای نزدیک به علت فشارهای بین‌المللی، قرارداد آتش بس را امضا کند اما همگان بر این موضوع واقف هستند که حفتر به واسطه پیروزی‌های استراتژیک خود خصوصا تصرف شهر سرت لیبی از موفقیت بالایی برای تسلط بر پایتخت دولت وفاق ملی برخوردار است و در واقع حفتر شانس بالایی برای تصرف پایتخت داشته و به این نکته واقف است که آتش بس می‌تواند موجب تقویت نیروهای دولت وفاق ملی توسط ترکیه و تقویت جریان اخوانی حاکم بر آن شود. مهم‌ترین علت حضور حفتر در مسکو فشار بی‌سابقه یکی از حامیان بزرگ وی یعنی روسیه بود که نهایتا منجر به امضای قراردادی بین طرفین نشد.

هم اکنون اجماعی بین قدرت‌های بزرگ و کشورهای درگیر برای پایان دادن به بحران وجود دارد. روسیه، اتحادیه اروپا و در رأس آن فرانسه و آلمان و کشورهای مهم منطقه‌ای مثل مصر و ترکیه از ایجاد توافقی بین خلیفه حفتر و فائز السراج استقبال می‌کنند

سرانجام بحران

با وجود تلاش‌های جهانی برای پایان مسالمت آمیز بحران از طریق مذاکره و گفت‌وگو و در رأس آن تلاش قدرت‌های بزرگ در کنفرانس برلین در (۱۹ ژانویه) و تشکیل جلسه شورای امنیت و تصویب قطع نامه حمایت از آتش بس در لیبی (۱۲ فوریه) ممکن است که در آینده‌ای نزدیک منجر به صلح و قرارداد رسمی بین طرفین درگیر در لیبی شود. اما آنچه واضح و آشکار است عدم موفقیت هرگونه قراردادی بین دو طرف در دراز مدت به علت تفاوت نگاه طرفین به مسائل مختلف و سنگ اندازی حامیان دو گروه خصوصا امارات متحده عربی و ترکیه است.

تجمیع منافع و مصالح کشورهای متمدن و قدرتمند منطقه‌ای در لیبی امری دوراز ذهن است. در واقع پیشینه درگیری برسر سهم خواهی هر کدام از طرفین، امری دور از انتظار نیست. صرفاً مردم لیبی در مدت زمان این آتش بس و با دید خوش بینانه به صلح شکننده، فرصت دارند از جنگ و ناامنی دور باشند. با توجه به این عوامل، لیبی تا سال‌های آینده درگیر این بحران خواهد بود. مردم لیبی به سبب عدم انعطاف رهبران خود و دخالت‌های خارجی، صلح و آرامش پایدار را تنها باید در رؤیای خود تجسم کنند.

اندرشکده بزرگترین

نشانی ما در شبکه های اجتماعی:

@Tabyincenter

www.tabyincenter.ir